

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 11. februar 2022
Kontor: Proces- og Insolvensrets-
kontoret
Sagsbeh: Sofie Dahl-Larsen
Sagsnr.: 2022-0030-7119
Dok.: 2295577

Besvarelse af spørgsmål nr. 474 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 474 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 19. januar 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Nick Hækkerup

/

Jørgen Jørgensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 474 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for regler og praksis på området for opkrævning af aktindsigtsgebyrer i den offentlige forvaltning, herunder vurdere, om det er proportionalt at opkræve offentligheden gebyrer for indsigt i – og dermed demokratisk kontrol med – domstolenes kendelser mv.?”

Svar:

1. Justitsministeriet har lagt til grund, at der med den del af spørgsmålet, som vedrører regler og praksis for opkrævning af gebyr i den offentlige forvaltning, sigtes til udlevering af dokumenter som led i aktindsigt i medfør af lov om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven).

Reglerne herom er fastsat i kapitel 1 i bekendtgørelse nr. 1586 af 19. december 2013 om betaling for udlevering af dokumenter mv. efter lov om offentlighed i forvaltningen. Reglerne lyder således:

”§ 1. Som betaling for dokumenter, der i papirkopi udleveres efter anmodning om aktindsigt i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen, kan myndigheden mv. opkræve 10 kr. for første side og 1 kr. for hver påbegyndt følgende side, jf. dog §§ 2-4.

Stk. 2. Udleveres dokumenterne elektronisk, kan myndigheden mv. opkræve 100 kr., hvis der udleveres mere end 100 sider, jf. dog §§ 2-4.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder også i tilfælde, hvor der meddeles aktindsigt i videre omfang, end loven forpligter til, jf. lovens § 14.

§ 2. Der kan ikke kræves betaling første gang, der udleveres dokumenter til den pågældende ansøger, når

- 1) betalingen for udlevering af dokumenterne er mindre end 100 kr., eller
- 2) den, der får udleveret dokumenterne, anmodes om en udtalelse til brug ved sagens behandling.

Stk. 2. Der kan ikke kræves betaling, når dokumenterne udleveres i henhold til lovens § 8.

§ 3. Hvis der ved lov eller i henhold til lov er fastsat højere betaling for udlevering af et bestemt dokument, opkræves dette beløb.

§ 4. Hvis udlevering af et dokument på grund af dettes størrelse eller format mv. forudsætter andet end sædvanlig udskrivning,

fotokopiering eller scanning, opkræves der betaling svarende til de faktiske omkostninger forbundet med udleveringen.”

Bekendtgørelsen er udstedt i medfør af § 40, stk. 3, i offentlighedsloven. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen (jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 144 som fremsat, side 112-113.), at det beløb, som myndighederne skal kunne opkræve, som udgangspunkt vil skulle fastsættes med udgangspunkt i de direkte omkostninger, der er forbundet med kopieringen. Det forudsættes dog i forhold til usædvanlige papirformater og ”utraditionelle” dokumenter, at i det omfang myndigheden selv fremstiller kopien, bør udgifterne til f.eks. personaleressourcer anvendt til kopiering, forbrug af cd-rom, råfilm mv., strøm og eventuelt afskrivning på hardware samt forsendelsesomkostninger kunne medregnes. Endelig forudsættes det, at der fastsættes en regel om, at der vil kunne opkræves betaling på 100 kr. for en elektronisk behandling af aktindsigtsanmodning uden underliggende papirgang, når der udleveres mere end 100 sider.

2. For så vidt angår Justitsministeriets område kan det oplyses, at Justitsministeriets departement ikke har praksis for at opkræve gebyr for udlevering af dokumenter som led i aktindsigt efter offentlighedsloven. Rigspolitiet, Rigsadvokaten og Direktoratet for Kriminalforsorgen har til brug for besvarelsen af spørgsmålet oplyst til ministeriet, at myndighederne følger samme praksis som departementet.

Justitsministeriet har ikke kendskab til praksis for opkrævning af gebyr for udlevering af dokumenter som led i aktindsigt efter offentlighedsloven på andre ministerområder eller i kommuner, regioner mv.

3. Med hensyn til den del af spørgsmålet, som vedrører domstolenes opkrævning af retsafgift for udlevering af kendelser mv., har Justitsministeriet indhentet en udtalelse fra Domstolsstyrelsen, som har oplyst følgende:

”Reglerne om aktindsigt i sager ved domstolene fremgår af retsplejelovens kapitel 3 a.

Retsafgiften i forbindelse med aktindsigt i afgørelser ved domstolene blev ved lov nr. 425 af 16. marts 2021 om retsafgifter, der trådte i kraft den 1. oktober 2021, ændret fra 175 kr. for attester, afskrifter, udskrifter, fotokopier eller lignende, der udfærdiges af retten, til nu at være 150 kr. for kopier, der udleveres af retten, og udskrifter, der udfærdiges af Tinglysningssretten, jf. lov om retsafgifter § 35, nr. 1 og nr. 2.

Domstolsstyrelsen åbnede den 6. januar 2022 Domsdatabasen for offentligheden. I Domsdatabasen offentliggøres domme afsagt af domstolene. Domsdatabasen er tilgængelig for enhver, og opslag i og udskrifter fra Domsdatabasen er afgiftsfri, jf. bekendtgørelse nr. 2708 af 2. december 2021 om Domsdatabasen § 4. Enhver kan dermed fremadrettet afgiftsfrit få indsigt i og udskrive en dom, hvis dommen er offentliggjort i Domsdatabasen. Ved offentliggørelsen vil Domsdatabasen indeholde et mindre udvalg af afgørelser. Domsdatabasens indhold etableres gradvist, herunder i takt med, at domstolene overgår til nye sagsbehandlingssystemer.”

4. Hvad angår spørgsmålet, om det er proportionalt at opkræve offentligheden gebyrer for indsigt i domstolenes kendelser mv., kan Justitsministeriet henvise til pkt. 2.6.2.4 og 2.6.3 i de almindelige bemærkninger til den nye retsafgiftslov, jf. Folketingstidende samling 2020-21, A, L 66 som fremsat, s. 27, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

”[...]”

Endelig er der de udskrifter mv., som enhver har adgang til at få. Herunder hører navnlig tingbogsattester og aktindsigt i domme og kendelser mv. i medfør af retsplejelovens §§ 41 b og 41 c.

Retsplejerådet finder det ud fra et adfærdsreguleringshensyn velbegrunder, at udskrifter i denne kategori ikke er gratis. Der bør derfor være en afgift eller et gebyr for sådanne udskrifter.

For en afgift taler grundlæggende, at hvis man vælger en enhedsafgift, der er uafhængig af sideantallet og udskriftens form (elektronisk eller på papir), er det en meget enkel løsning både for brugerne og domstolene. Imod en sådan enhedsafgift taler navnlig, at afgiften vil kunne forekomme høj for korte, elektroniske udskrifter, hvor der ikke har været behov for anonymisering (herunder fordi dokumentet allerede er anonymiseret), og omvendt vil kunne forekomme lav for lange papirudskrifter mv.

Retsplejerådet har også her lagt afgørende vægt på hensynet til forenkling og foreslår derfor uanset de nævnte ulemper at videreføre en fast enhedsafgift for de kopier og udskrifter, som enhver har adgang til at få.

Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften fastsættes til 150 kr. Dette er et mere ”rundt” beløb end den gældende afgiftssats på 175 kr. og svarer til den afgift, Retsplejerådet foreslår for notarens bekræftelse af rigtigheden af en kopi, jf. pkt. 2.6.2.2 ovenfor. Der

er en vis overordnet lighed mellem disse ekspeditioner, og retsafgiften var da også den samme forud for forhøjelsen i 1998 af afgiften for udskrifter mv.

[...]

Justitsministeriet er enig i Retsplejerådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med Retsplejerådets lovudkast.”

Retsafgiften forbundet med aktindsigt i domme og kendelser mv. er i dag fortsat 150 kr., og jeg kan derfor henholde mig til det i lovbemærkningerne anførte i forhold til det materiale, der ikke er tilgængeligt via Domsdatabasen.